

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PROFESINIO
MOKYMO ĮSTATYMO NR. VIII-450 37 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIVP-1304“ PROJEKTO (toliau – Projektas)
(TAP-22-607(2); TAIS NR. 22-4658(3))

2022-04-25 Nr. NV-1099

Vilnius

Projekto rengėjas - Švietimo, mokslo ir sporto ministerija.

Projekto tikslas. Pateikti Vyriausybės išvadą Seimo narės J. Šiugždinienės pateiktam Profesinio mokymo įstatymo Nr. VIII-450 (toliau – Įstatymas) 37 str. pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1304 (toliau – Įstatymo projektas), kuriuo siekiama užtikrinti asmenims teisingą ir proporcingą valstybės finansuojamo profesinio mokymo prieinamumą, užkirsti kelią piktnaudžiavimui asmenims, kurie į valstybės finansuojamą formaliojo tęstinio profesinio mokymo vietą stoja ne dėl suteikiamos kvalifikacijos, nustatyti tolygias teises specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems asmenims.

Įstatymo projektu siūloma:

- atsisakyti sąlygos, kad tris kvalifikacijas įgiję asmenys turi būti mokėsi nuosekliai (ar nenutraukę mokymosi), taip padidinant profesinio mokymo prieinamumą tiems asmenims, kurie dėl įvairių priežasčių, pvz., dėl sveikatos problemų, dėl to, kad turėjo dirbti, nes reikėjo padėti šeimai ir pan., buvo nutraukę mokymąsi;
- papildyti nuostata, leidžiančia specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems asmenims, kurie buvo priimti mokyti neturėdami reikiamo išsilavinimo, valstybės lėšomis įgyti tris kvalifikacijas tais atvejais, kai dvi kvalifikacijas įgijo kartu baigdami bendrojo ugdymo programas;
- apriboti teisę antrą kartą mokyti pagal tęstinio profesinio mokymo programą tiems asmenims, kurie besimokydami pagal šią programą nutraukė profesinį mokymą savo noru, išklause daugiau kaip pusę tęstinio profesinio mokymo programos;
- nustatyti, kad baigus formaliojo profesinio mokymo programą, kurios apimtis būtų mažesnė negu 20 kreditų arba 360 val., taip pat įgijus daugiau nei vieną kvalifikaciją, bet baigiant vieną profesinio mokymo programą, nebūtų ribojama teisė į valstybės finansuojamą profesinio mokymo vietą.

Dabartinė situacija. Šiuo metu Įstatymo 37 str. nustatyta kas neturi teisės į valstybės finansuojamą formaliojo profesinio mokymo vietą:

- asmenys, valstybės lėšomis įgiję dvi arba daugiau kaip dvi kvalifikacijas, taip pat įgiję tris kvalifikacijas, jeigu pirmąją profesinę kvalifikaciją įgijo kartu su pagrindiniu išsilavinimu ir nuosekliai mokydami antrąją profesinę kvalifikaciją įgijo kartu su viduriniu išsilavinimu, arba įgiję aukštojo mokslo kvalifikaciją, jeigu daugiau kaip pusę aukštojo mokslo kvalifikacijos kreditų įgijo valstybės biudžeto lėšomis;

Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodoma problematika: reikalavimas mokyti nuosekliai arba nenutraukiant mokymosi užkerta kelią mokyti valstybės lėšomis asmenims, kurie dėl įvairių priežasčių buvo nutraukę mokymąsi. Nenumatyta galimybė valstybės lėšomis įgyti tris kvalifikacijas specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems reikiamo išsilavinimo neįgijusiems asmenims, kurie pirmąją ir antrąją kvalifikacijas įgyja kartu pabaigdami bendrojo ugdymo programas.

- asmenys antrą kartą pretenduojantys mokyti pagal tęstinio profesinio mokymo programą ar jos modulį, kurią baigus suteikiama kvalifikacija;

Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodoma problematika: Įstatymo nuostatomis neribojama teisė asmenims, kurie jau mokėsi valstybės finansuojamoje vietoje pagal tęstinio profesinio mokymo programą ir mokymą nutraukė savo noru, dar kartą pretenduoti į valstybės finansuojamą vietą. Praktika parodė, kad dalis valstybės finansuojamoje tęstinio profesinio mokymo vietoje pasimokiusių asmenų nutraukia mokymąsi, tačiau kito priėmimo metu vėl įstoja į valstybės finansuojamą tęstinio

profesinio mokymo vietą, tikėtina, suinteresuoti ne kvalifikacijos įgijimu, o mokiniams teikiamomis lengvatomis.

- asmenys, jau turintys vieną aukštojo mokslo kvalifikaciją ir vienu metu besimokantys pagal dvi ar daugiau profesinio mokymo arba aukštojo mokslo pakopinių studijų ar profesinių studijų programų, jeigu bent viena iš šių programų finansuojama valstybės biudžeto lėšomis.

Įstatymo projekto aiškinamajame rašte problematika nenurodoma. Siūlomi tik redakcinio pobūdžio pataisymai.

Per 2021 m. iš viso sudarytos 20 452 profesinio mokymo sutartys, iš jų 20 242 – į valstybės finansuojamas vietas ir 210 – į valstybės nefinansuojamas vietas. Priimta mokytis į 1256 formaliojo profesinio mokymo programas. Pirmosios kvalifikacijos siekė 11524 asmenys, 6906 – siekė antrosios kvalifikacijos, o 1831 asmuo turėjo daugiau kaip dvi kvalifikacijas. Mokytis pagal tęstinio profesinio mokymo programas 2021 m. pasirinko 3402 asmenys, turintys aukštojo mokslo kvalifikacijas.

Projekto esmė. Siūloma iš esmės pritarti Įstatymo projektui ir pasiūlyti jį tobulinti atsižvelgiant į šias pastabas ir pasiūlymus:

- profesinio mokymo programos apimtis matuojama ne valandomis, o mokymosi kreditais, todėl Įstatymo projekte vartojama formuluotė „arba 360 valandų“ neatitinka keičiamo Įstatymo reguliavimo. Siūloma ją koreguoti ir nustatyti, kad jeigu formaliojo profesinio mokymo programų apimtis nustatyta valandomis, jų atitiktis mokymosi kreditams nustatoma švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka;
- Įstatymo projekto nuostatos sukuria nelygiateisiškumo pagrindą ir sudaro sąlygas pretenduoti į valstybės finansuojamą profesinio mokymo vietą asmenims, kurie, išklause daugiau kaip pusę profesinio mokymo programos, nutraukė mokymąsi ne savo noru, o su jais profesinio mokymo teikėjo iniciatyva buvo nutraukta profesinio mokymo sutartis už jos pažeidimą. Atsižvelgiant į tai, nuostatos koreguotinos;
- Įstatymo projekte vartojama formuluotė „valstybės lėšomis finansuotą aukštojo mokslo kvalifikaciją“ turi būti keičiama, nes pagal Mokslo ir studijų įstatymo nuostatas valstybės lėšomis finansuojama ne aukštojo mokslo kvalifikacija, o studijų vietos aukštojo mokslo kvalifikacijai įgyti.

Atitiktis Vyriausybės programai. Tiesiogiai Vyriausybės programos neįgyvendina, tačiau siejasi su Vyriausybės programos 57 p. nuostatomis (<...daugiau dėmesio skirsime profesinio mokymo prieinamumo ir patrauklumo didinimui...>).

Derinimas. Pirminis Projektas be pastabų suderintas su Finansų, Vidaus reikalų ir Socialinės apaugos ir darbo ministerijomis. Teisingumo ministerijos pastabos įvertintos.

Pateiktas patikslintas Projektas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2022 m. balandžio 20 d. išvadoje Nr. NV-1044 pateiktas pastabas ir pasiūlymus. Teisės grupė patikslintam Projektui pastabų neturi.

Dalykinio vertinimo išvada. Siūlytume Projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime ir Vyriausybės posėdžio A dalyje.

Socialinės politikos grupės patarėja

Aistė Zedelytė-Kaminskė

tel. 8 706 63 741, el.p. aiste.zedelyte@lrv.lt